

Тренутни политички ангажман Шпаније, чија је дипломатија сада на кормилу Европске уније, јасно показују намеру те земље да на предстојећем сарајевском самиту „ЕУ – Западни Балкан“, заказаном за 2.јуни, окупи све званичнике из региона и што већи број високих представника са осталих европских простора. Намера је да се пре летњег затишја и предизборне грознице у Босни и Херцеговини, која потом следи, учини снажан потицај за сређивање стања на овим просторима и актуелизују питања која су у непосредној вези са евроатлантским интеграцијама.

Када је реч о Босни и Херцеговини, у политичком фокусу су пре свега односи у самој БиХ, који нису добри, затим односи са суседима, питања која се односе на уставну реформу, визни режим, попис становништва у 2011.години, примену манинских права у изборима на начин који елиминира њихову дискриминацију, поделу државне имовине међу ентитетима, односе према Брчко дистрикту и друга.

Како видимо, садашњу политичку ситуацију у Босни и Херцеговини оптерећују многа нерешена питања. Она нису локалног опсега и значаја, већ имају јасан политички одраз на стање и односе у окружењу. То се конкретно рефлектује на односе са Србијом и Хрватском, а једним делом и са Словенијом. Могло би се рећи да Босна и Херцеговина у односу на друге земље у региону има задовољавајуће и релативно стабилне односе једино са Црном Гором. Зато није случајно да се Самит „ЕУ – Западни Балкан“ одржава управо у Сарајеву. Домаћини ће, ван сваке сумње, бити у средишту пажње учесника предстојећег самита, тако да ће већи део разговора њима бити и посвећен.

Од свега што се нашло на списку нерешених проблема у БиХ, који јој отежавају пут ка Европи и слабе изгледе за скоро ослобађање од међународног тудорства, може се рећи да су до сада нађена задовољавајућа решења једино у погледу испуњавања услова за укидање шенгенских виза. БиХ је,наиме, испунила свих 174 услова које јој је поставила ЕУ, тако да има наговештаја да ће се одлука о укидању визног режима за грађане БиХ према европским земљама саопштити на предстојећем скупу у Сарајеву. А практична примена те одлуке могла би да уследи током јесени, највероватније крајем ове године.

Истамбулска декларација непостојећа за Српску

Какви су тренутно међуентитетски, страначки и уопште политички односи у Босни и Херцеговини на свој начин може да илуструје недавни састанак у Истанбулу председника Турске Абдулаха Гула са председником Србије Борисом Тадићем и председавајућим у Председништву БиХ Харисом Силајџићем. Тај састанак и Декларација која је на њему усвојена, бар што се тиче Републике Српске, сматрају се нелегалним и неприхватљивим, јер је то била приватна посета Хариса Силајџића, који ни за своје учешће на том састанку, ни за оно што је садржај Истанбулске декларације, нема сагласност Председништва БиХ у чије је име тамо путовао и неовлашћено (супротно одредбама Устава БиХ) преговарао. Шта више, према изјави српског члана Председништва БиХ Небојше Радмановића, ово тело није у званичној форми било чак ни обавештено о заказаном састанку у Истанбулу, па тако није ни заказана седница трочланог Председништва на којој би се утврдила заједничка платформа за разговоре.

Силајџић је тако ,на њему својствен начин, по принципу свршеног чина, све урадио на своју руку, игноришући законску процедуру о обавезном усаглашавању ставова и утврђивању платформе за разговоре са високим званичницима страних држава. Иначе, према изјави турског министра Ахмета Давутоглуа, састанак у Инстамбулу представљао је важан корак за Балкан, јер је био усмерен ка стабилности и јачању мира на овим просторима. Истанбулски разговори и усвојена декларација били су у функцији припрема сарајевског самита „ЕУ – Западни Балкан“, којег организује шпанска влада као председавајућа ЕУ.

О детаљима разговора и садржају декларације излишно је говорити, јер је тај документ у Српској означен као ништаван и непостојећи.

Неспоразуми око државне имовине

Један од пет захтева које је међународна заједница поставила властима БиХ као услов за укидање ОХР и његово претварање у специјално представништво ЕУ у БиХ је подела државне имовине међу ентитетима. То је актуелно већ две године, чак и више, али до поделе никако да дође. Шта више, ставови надлежних у ентитетима су толико удаљени да је мало вероватно да ће се ускоро доћи до прихватљиве формуле коначну поделу.

О којој имовини је реч? У питању су некадашње заједничке институције, обимна војна

имовина (касарне, војни полигони, аеродроми, фабрике са наменском производњом за војску, домови војске и др.), затим зграде дипломатских представништава у свету које су сукцесијом припале БиХ, бројни хотели и летовалишта у Далмацији и на другим странама, који су у власништву предузећа и разних институција БиХ.

До непремостивих тешкоћа у подели те имовине дошло је због различитих приступа и самог поимања државне имовине. Политичари из Сарајева, окупљени око Хариса Силајџића, али и већина других из Федерације БиХ, сматрају да ту нема шта да се дели, јер „оно што је државно“ треба и да остане у власништву државе БиХ. У Републици

Српској инсистира се на одредбама Дејтонског споразума, којим је БиХ територијално разграничена на два ентитета. И стога је логично да све што се налази на територији једног или другог ентитета припада тој државној јединици. А само оно што је неопходно за војску и заједничке институције БиХ остало би и даље као државна имовина.

До збрке и непоразума око поделе дошло је када је ОНР-ов тим крајем прошле године начинио списак државне имовине у БиХ, али тако да је списком обухваћено 85 одсто имовине на територији РС, а свега 14 одсто пописане имовине на територији ФБиХ! Преостали део припада Брчко дистрикту. ОНР је тај списак доставио надлежнима у БиХ и затражио да пошписану имовину поделе.

Колико је то лоше и непринципијелно урађено показује и чињеница да су се под имовином потребном за функционисање институција БиХ нашли национални паркови и друштвена имовина са територије РС. ОНР је као државну имовину БиХ пописао и националне паркове Сутјеска и Козара, друштвене домове, разне институције. На списку за поделу су се нашле чак ливаде, брда и шуме на подручју Источног Сарајева на којима су после рата изграђена насеља Доње Младице, Павловац, Кула, делови Војковића и бројни привредни објекти. Тако се нешто није догодило са имовином у ФБиХ.

Разумљиво да је такав аршин за Републику Српску неприхватљив. Подела је, наравно, могућа, али само уз принципијелан и поштен однос оних који одлучују о томе.

Суд у Стразбуру: БиХ дискриминише мањине

Међу питањима која отежавају политичке прилике у БиХ су неадекватна уставна и законска решења у комплексу мањинских права. Наиме, пресудом Европског суда за људска права у Стразбуру, који је одлучивао у „предмету Сејдић и Финци“, утврђено је да постојећим уставним решењима БиХ дискриминише припаднике националних мањина, јер им у изборном поступку ускраћује могућност да буду бирани на одређене функције. Став тог суда је да треба створити услове да се сваки грађанин може кандидовати за највише функције у Председништву БиХ и Дому народа Парламента БиХ.

Никаквих других захтева у тој пресуди нема. Међутим, спровођење пресуде подразумева делимичне измјене Устава и Изборног закона БиХ. Значи, требало би да се преформулишу и допуне општа правна акта, односно Устав и изборни закон, у чему бошњачки политичари виде погодну шансу за разградњу Дејтона и стварање централизоване БиХ, у којој би важио принцип „један човек један глас“. Они, дакле, траже радикалну уставну реформу, која подразумева потпуно нови устав, што је за Српску неприхватљиво.

Тако и ово политичко питање у БиХ остаје и даље актуелно. А да је било добре воље у Федерацији БиХ све је могло бити на задовољавајући начин решено већ одавно.

Ово су само нека од питања која ће бити разматрана на Самиту „ЕУ – Западни Балкан“ 2. јуна у Сарајеву.

Очигледно да нико, па ни међународна заједница, нема магичну формулу којом би се на брз и једноставан начин отклониле нагомилане тешкоће у Босни и Херцеговини.